

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра конституційного, міжнародного та адміністративного права

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕОРІЯ ПРАВОТВОРЧОСТІ

Рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий)

Освітньо-наукова програма Право

Спеціальність 081 Право

Галузь знань 08 Право

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 2 від 30 серпня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Теорія правотворчості
Викладач (-і)	Книш Віталій Васильович, доктор юридичних наук, професор кафедри конституційного, міжнародного та адміністративного права, доцент
Контактний телефон викладача	(066) 7993440
Е-mail викладача	vitaliy.knysh@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Консультації проводяться згідно графіку консультацій викладача, що розміщується на інформаційному стенді та сайті кафедри https://kkmap@pu.if.ua//навчальні-дисципліни/ . Консультації щодо індивідуальних науково-дослідних завдань можуть відбуватися он-лайн шляхом використання Cisco Webex Service, Skype, Zoom або листування через Viber, e-mail на вибір здобувача відповідно до його індивідуальних побажань і в час, заздалегідь узгоджений із здобувачем.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є генеза та сучасний стан правотворчості як особливого виду юридичної діяльності, а також основні наукові підходи до її удосконалення в сучасних умовах українського державотворення та правотворення.</p> <p>Програма навчальної дисципліни включає наступні <u>змістові модулі</u>:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Генетичні та сутнісні особливості правотворчості. 2. Функціональні особливості правотворчості. <p>Теорія правотворчості є напрямом юридичної науки та спеціальною навчальною дисципліною, яка спрямована на оптимізацію правотворчої діяльності, яка, у порівнянні із правореалізаційною, правозастосовчою та правоохоронною діяльністю, є первинною формою юридичної практики та юридичної діяльності, що безпосередньо впливає на їх ефективність.</p> <p>Крім того, невід'ємною складовою частиною правотворчості, як первинного та особливого виду юридичної діяльності, виступає правотворча техніка, яка є важливим елементом юридичної техніки, з одного боку, та виразником рівня правової культури суб'єкта правотворення, з іншого боку.</p> <p>Отже, потреба у вивченні теорії правотворчості, а також у подальшому науковому дослідженні пов'язаних із нею проблем обумовлюється наступними факторами. По-перше, потребують переосмислення історичні українські традиції правотворчості у контексті сучасних потреб правотворення. По-друге, виникає потреба у формуванні нового рівня правової культури сучасних суб'єктів правотворчої діяльності. По-третє, доцільно також звернути увагу на необхідність формування нових наукових підходів, спрямованих на удосконалення правотворчості в Україні з урахуванням існуючих сучасних міжнародних та європейських стандартів у цій сфері.</p> <p>Таким чином, здобувачі третього освітньо-наукового рівня за спеціальністю 081 «Право» у галузі 08 «Право» в процесі виконання наукових досліджень, незалежно від спеціалізації та досліджуваної ними сфери правового регулювання, повинні знати генезу, а також сучасні сутнісні та функціональні особливості правотворчості у</p>	

контексті динаміки правовідносин та напрямів удосконалення правового регулювання. Крім того, невід'ємним елементом зазначеної фахової підготовки є вивчення та критичний аналіз існуючих наукових підходів у сфері дослідження проблем правотворчості і правотворчої техніки, а також уміння синтезувати, обґрунтувати та впровадити власні підходи у цій сфері.

Основними джерелами у цій сфері виступають Конституція України, Закон України Про Регламент Верховної Ради України», Закон України «Про статус народного депутата України», Закон України «Про Кабінет Міністрів України», Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні», Закон України «Про місцеві державні адміністрації» та інші нормативно-правові акти, включаючи акти Конституційного Суду України та Верховного Суду України, які стосуються тих чи інших правотворчих актів.

Доцільно також зауважити, що юридичні конструкції, викладені у актах правотворчості, безпосередньо впливають на правове регулювання в цілому та правове становище суб'єктів правовідносин зокрема. Відповідно, підготовка фахівців – докторів філософії за спеціальністю 081 «Право» є одним з пріоритетних напрямів та спрямована на підвищення ефективності правотворчості в Україні.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Теорія правотворчості» виступає формування у здобувачів освіти розуміння основоположних доктринальних засад сучасного українського правотворення, засвоєння ними методології дослідження з даної проблематики; закріплення у них відповідних юридичних знань та навиків, спрямованих на вирішення конкретних науково-теоретичних та практично-прикладних завдань у сфері законодавчої, підзаконної та іншої правотворчості; формування вмінь щодо наукового аналізу існуючих дискусійних теоретичних та прикладних положень у цій сфері, а також здатності до синтезування та обґрунтування власного авторського бачення щодо оптимізації правотворчої діяльності.

Основними цілями вивчення дисципліни «Теорія правотворчості» є набуття здобувачами третього освітньо-наукового рівня за спеціальністю 081 «Право» загальних та фахових компетентностей у сфері наукових та прикладних проблем сучасної української правотворчості; оволодіння знаннями у сфері основних загальних і часткових методологічних проблем дослідження правотворчої діяльності, актуальних та перспективних тенденцій вдосконалення правового регулювання у сфері правотворчої техніки; формування вмінь щодо аналізу та подальшого наукового узагальнення існуючих наукових здобутків у галузі правотворчості, формування власних аргументованих положень наукової новизни та висновків у цій сфері, вміння формувати концепцію нормативно-правових актів та складати їх цілісні проекти.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

ЗК 01. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 02. Здатність розробляти наукові проекти та управляти ними.

ЗК 03. Здатність розв'язувати комплексні проблеми на основі системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору.

ЗК 04. Здатність усно і письмово презентувати результати власного наукового дослідження українською та іноземною мовами, глибоко розуміти іншомовні наукові та професійні тексти за напрямом досліджень.

Фахові компетентності:

СК 01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у галузі права та дотичних до неї міждисциплінарних напрямів і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з права та суміжних галузей;

СК 02. Здатність застосовувати методи правового і міждисциплінарного

дослідження, виявляти їх евристичні можливості та межі, використовувати релевантний дослідницький інструментарій;

СК 03. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті та проєктах правничої освіти у системі освіти дорослих;

СК 04. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері права та забезпечувати якість виконуваних досліджень; дотримання права інтелектуальної власності та стандартів економічної доброчесності;

СК 05. Здатність моделювати оптимальні варіанти вирішення складних правових проблем, прогнозувати можливі наслідки їх реалізації;

СК 06. Здатність здійснювати експертну діяльність у сфері права.

СК 07. Здатність виявляти нові інституційні етичні виклики та етичні виклики в житті суспільства і пропонувати для них правові механізми розв'язання.

Програмні результати навчання:

РН 01. Мати передові концептуальні та методологічні знання у сфері права і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень, отримання нових знань та здійснення інновацій;

РН 10. Готувати правові висновки, пропозиції та рекомендації за результатами правового дослідження.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20
семінарські заняття / практичні / лабораторні	10
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
2	081 Право	1	нормативний

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.

Модуль 1. Генетичні та сутнісні особливості правотворчості

Тема № 1. Історичні особливості становлення та розвитку правотворчості (у контексті правових сімей та компаративного дослідження)	2	2	6
Тема № 2. Правове регулювання суспільних відносин і правотворча діяльність	2	-	6
Тема № 3. Правотворча діяльність як вид юридичної діяльності	2	-	6
Тема № 4. Нормативно-правовий акт як основна форма (джерело) права.	2	-	6
Тема № 5. Правотворча юридична техніка	2	2	6

Модуль 2. Функціональні особливості правотворчості

Тема № 6. Експертиза нормативно-правових актів	2	2	6
Тема № 7. Адаптація законодавства України до законодавства Європейського Союзу	2	2	6
Тема № 8. Особливості законодавчого процесу	2	2	6
Тема № 9. Підзаконна правотворчість: поняття, ознаки, види	2	-	6
Тема № 10. Локальна правотворчість як особливий вид	2		6

підзаконної правотворчості				
Всього:		20	10	60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни				
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Визначається Порядком організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, введеним в дію наказом ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 19 травня 2023 р. № 309. https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf</p> <p>Максимальна оцінка за результатами вивчення навчальної дисципліни становить 100 балів. Система оцінювання навчальної дисципліни включає в себе кілька компонент: оцінка за виконання екзаменаційної роботи (50 балів); оцінка за семінарські заняття (25 балів); оцінка індивідуальної роботи здобувача освіти науково-дослідницького характеру, самостійної роботи (25 балів).</p>			
Вимоги до письмової роботи	<p>Вивчення дисципліни передбачає виконання здобувачами освіти індивідуальних письмових робіт науково-дослідницького характеру та самостійної роботи. Такі роботи можуть бути безпосередньо чи опосередковано пов'язані із тематикою наукового дослідження здобувачів освіти. Формами індивідуальних письмових робіт можуть бути: есе, рецензії на наукові статті, анотація монографічного дослідження, аналіз чинного законодавства на предмет наукової та прикладної проблематики. Виконання письмових робіт здобувачами освіти повинні відображати їх здатність до аналізу та систематизації існуючих наукових і прикладних напрацювань у межах дисципліни та формування власних висновків дослідницького характеру.</p> <p>Індивідуальні науково-дослідні роботи:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) наукова презентація (тематика пов'язана із науковим дослідженням здобувача освіти і визначається спільно викладачем та здобувачем) – максимальна оцінка 5 балів; 2) есе (тематика пов'язана із науковим дослідженням здобувача освіти і визначається спільно викладачем та здобувачем) – максимальна оцінка 5 балів; 3) рецензія на наукові статті (обсяг рецензії становить 1-2 сторінки, тема статті для рецензування визначається спільно викладачем та здобувачем) – максимальна оцінка 5 балів. <p>Самостійна робота:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) анотація монографічного дослідження (обсяг анотації становить 1-2 сторінки, обрання монографії здійснюється спільно викладачем та здобувачем) – максимальна оцінка 5 балів. 2) аналіз чинного законодавства на предмет наукової та прикладної проблематики (тематика визначається спільно викладачем та здобувачем) – 5 балів. <p>Максимальний бал за письмові семестрові роботи становить 25 балів.</p>			
Семінарські заняття	Система оцінювання семінарських занять здійснюється за п'ятибальною шкалою. Максимальна сумарна оцінка за п'ять			

	<p>семінарських занять становить 25 балів.</p> <p>Опитування здобувачів здійснюється у формі співбесіди, під час якої визначається розуміння здобувачем доктринальних та прикладних питань теми, уміння аналізувати їх та формувати власну аргументовану належним чином позицію.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Допуск здобувача освіти до написання екзаменаційної роботи визначається наявністю балів за результатами виконання ним двох компонент: роботи на семінарських заняттях (за умови відсутності пропусків або наявності їх відпрацювань в індивідуальному порядку) та виконання індивідуальних завдань, самостійної роботи із консультативним супроводом керівника дисципліни. Кількість балів, яка є умовою допуску здобувача освіти до підсумкового контролю становить 25 балів за результатами як семінарських занять, так і індивідуальної та самостійної роботи.</p>
Підсумковий контроль	<p>Підсумковий контроль – екзамен – проводиться в письмово-усній формі шляхом з'ясування опанування здобувачем загальних та фахових компетентностей. Екзаменаційний білет передбачає три питання теоретичного характеру та термінологічне завдання. Описові питання оцінюються у 15 балів кожне і термінологічне завдання – у 5 балів. Зміст екзаменаційного білету затверджується на засіданні кафедри конституційного, міжнародного та адміністративного права.</p> <p>Максимальний бал за екзамен – 50 балів. Отриманий в результаті здачі екзамену бал заноситься у відомість успішності, додається до балів за семінарські заняття, індивідуальну та самостійну роботу і складає підсумковий семестровий бал.</p>

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи:

Планується виконання здобувачами освіти індивідуальних письмових робіт науково-дослідницького, форми яких розкриті у попередніх розділах. Усі письмові роботи виконуються у термін, визначений викладачем, але не пізніше дня проведення останнього семінарського заняття.

Також планується виконання здобувачами освіти письмової екзаменаційної роботи як форми підсумкового контролю за результатами вивчення дисципліни.

Під час роботи над індивідуальними науково-дослідними завданнями та проектами не допустимо порушення академічної доброчесності.

Академічна доброчесність:

Очікується, що здобувачі освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>.

Відвідування занять

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі здобувачі відвідають лекції і практичні заняття навчальної дисципліни.

Пропуски семінарських занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку шляхом виконанням здобувачами освіти індивідуальних завдань, які у письмовій формі надсилаються на електронну пошту викладача.

Більша частина навчального часу спрямована на самостійну роботу здобувача. Практичні завдання по навчальній дисципліні обговорюються з аспірантом та корегуються для кожного аспіранта окремо у відповідності до тематики його наукового дослідження.

Неформальна освіта

Визнання результатів неформальної освіти здійснюється відповідно до «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (в редакції від 12.02.2021 року). <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

1. Горбунова Л. М. Принцип законності у нормотворчій діяльності органів виконавчої влади: монографія. К.: Юрінком Інтер, 2008. 240 с.
2. Книш В. В. Теорія правотворчості: навчально-методичний посібник для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня освіти за освітньо-науковою програмою «Право» спеціальності 081 Право галузі знань 08 «Право» [текст]. Івано-Франківськ: Навчально-науковий Юридичний інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2024. 44 с.
3. Ковальський В. С, Козінцев І. П. Правотворчість: теоретичні та логічні засади: монографія. К.: Юрінком Інтер, 2005. 183 с.
4. Оніщенко Н. М. Сприйняття права в умовах демократичного розвитку: проблеми, реалії, перспективи: монографія. К.: Юридична думка, 2008. 320 с.
5. Плавич С. В. Теоретико-методологічні засади правотворчості : дис. канд. юрид. наук: 12.00.01. К., 2009. 201 с.
6. Плавич В. П., Плавич С. В. Сучасна правотворчість: проблеми теорії і методології: монографія. О.: Астропринт, 2013. 274 с.
7. Правоутворення в Україні: теоретико-методологічні та прикладні аспекти: монографія / [за заг. ред. Ю. Л. Бошицького]. Київ: Вид-во Європ. ун-ту, 2010. 592 с.
8. Риндюк В. Проблеми законодавчої техніки в Україні: теорія та практика: монографія. Київ : Юридична думка, 2012. 272 с.
9. Шаповал В. М. Сучасний конституціоналізм: монографія. К.: Юридична думка, «Салком», Юрінком Інтер, 2005. 560 с.
10. Чабур С. В. Функціонування механізму правотворчості. К.: Фенікс, 2019. 214 с.
11. Ющик О. І. Правова реформа: загальне поняття, проблеми здійснення в Україні: монографія. К.: Ін-т законодавства Верховної Ради України, 1997. 190 с.
12. Ющик О. І. Теоретичні основи законодавчого процесу: монографія. К.: Парлам. вид-во, 2004. 519 с.

Викладач _____

Віталій КНИШ